

Uitgave van de Historische Vereniging Boskoop

PAKTIJD

Nummer 22 • oktober 2002 • € 3,75

- Het oude veilinggebouw
- Uit de kalender
- Discussie over een boom
- Directeur Stijkel en de gasfabriek

Ooit was het gebouw een middelpunt van Boskoops handel: de veiling aan de Zijde, later was 'de fouragehandel van Marchant' er gevestigd. Met de sloop van het voormalige veilinggebouw verdween opnieuw een décor van een deel van Boskoops geschiedenis.

Door Gé Vaartjes

Het veilinggebouw, 1931. Voor de deur J.A. van den Broek, zijn dochtertje Ilse en Rinus v.d. Heuvel.

HET OUDE VEILINGGEBOUW AAN DE ZIJDE

Veilinghal, theater en tuinbouwbedrijf

Het was een lange rij sprekers, die op vrijdagmiddag 4 juli 1924 vanaf 16.00 uur de opening van de Boskoopse Veiling begeleidde. De vele aanwezigen moesten enig geduld uitoefenen voor zij aan het ontspannen gedeelte van de feestelijke bijeenkomst toe waren. Feest was het, want de opening van het gebouw was een mijlpaal in de geschiedenis van de Veiling, die in korte tijd een sterke organisatie geworden was. Het moderne veilinggebouw symboliseerde het succes van de 'Coöperatieve Vereniging "De Boskoopsche Veiling"'.

In 1915 was het begonnen. Tijdens een bijeenkomst had de heer P. Goedt, chef van de Rijksproeftuin in Boskoop, voor het eerst over het nut van een veiling gesproken. Zijn idee vond bijval en om tot oprichting van een veilingvereniging te komen werd het bestuur van de 'Vereniging Boom- en Plantenbeurs' gevraagd een ledenvergadering te beleggen. Tijdens deze vergadering werd een voorlopig bestuur gekozen en op 11 februari 1916 vond in een zaal van hotel 'Neuf' de oprichting plaats van de 'Coöperatieve Vereniging "De Boskoopsche Veiling"', met 68 leden. Voorzitter werd Jac. ('Kobus') Akerboom. Op woensdag 12 april 1916 werd 's middags de eerste veiling gehouden, in de zaal van hotel 'Neuf'.

De veiling was in het begin vooral gericht op het grote sortiment rozen, waarvan er in Boskoop jaarlijks honderdduizenden stonden te verbloeien. Andere aandachts-

gebieden waren snijbloemen, planten en aardbeien, die ook in die jaren nog 'aardbeziën' genoemd werden. Door de tijdsomstandigheden - de Eerste Wereldoorlog woedde buiten Nederland in alle hevigheid - bleef het aanbod niet beperkt tot rozen en andere 'luxe' artikelen en werd ook veel groente (bonen en kool) ter veiling gebracht. (Over dit onderwerp meer in een volgende *Paktijd*).

Na 1918 was het moeilijk de handel weer in evenwicht te krijgen. Het ging zelfs een tijd zó slecht dat aan liquidatie van de jonge veiling werd gedacht. Maar er kwam herstel. Vooral de rozenkweek groeide; Boskoopse rozen konden concurreren met die van bijvoorbeeld Aalsmeer en kregen landelijke bekendheid. Dit blijkt onder meer uit het feit dat de schrijver Herman

de Man in zijn roman *Rijshout en rozen* (1924) hoofdpersoon Rijk Gaaikhorst een rozenkwekerij in Boskoop - 'het dorp met Amerikaansche allure' - laat beginnen.

De groei van Boskoops kwekerijen leidde tot de wens te beschikken over een veilinggebouw met daarin de nodige faciliteiten - meer dan de zaal van hotel 'Neuf' bieden kon. Al in 1918 zette veilingvoorzitter Akerboom dit punt op de agenda van een buitengewone ledenvergadering. Er werd een bouwcommissie geïnstalleerd. Mogelijke bouwlocaties waren onder meer een terrein aan de Zuidkade en het gebied ten oosten van de al lang geplande spoorlijn - dat is dus het terrein waar later 'Flora' zou verrijzen. Ook het terrein van de weduwe Koster aan de Zijdeweg, dat in een

'Het was een aardige gedachte van het bestuur', schreef het Boskoopse Nieuws- en Advertentieblad, 'om bouquetjes rozen en bloemen als z.g. prijzen beschikbaar te stellen.' Zittend bij de klok: veilingmeester B. Lünemann.

notulenboek van de veiling omschreven wordt als 'het z.g.n. roode dorp van Mevr. de Wed. Koster', was een optie. Besloten werd deze lap grond aan te kopen, maar doordat de inschrijftermijn voor aankoop was verstreken, ging de transactie uiteindelijk toch niet door. (In zijn boek *Boskoop, het dorp van mijn grootvader*, p.92, suggereert Nic. van Wijk onterecht dat de grond van mevrouw Koster wél werd aangekocht).

De plannen bleven een tijdje liggen, tot eind 1923. Toen maakte de hotelier van 'Neuf', F.E. van der Stam, bekend dat hij zijn zaal niet langer als veilinglokaal beschikbaar kon stellen; per 1 maart 1924 werd de Vereeniging de huur opgezegd. Onbewust heeft Van der Stam daarmee de bouw van de veiling bespoedigd, want nu werden ijlings alle krachten gebundeld om snel te gaan bouwen. Hiertoe werd op 10 januari 1924 tijdens een ledenvergadering met algemene stemmen besloten. Als bouwgrond werd een terrein van D. van der Willik aangekocht, ten westen van wat toen het sportterrein was en waar nu het Raadhuisplein ligt. Architect J.H. van Osnabrugge, die Boskoop met veel van zijn ontwerpen in die dagen vorm gaf, maakte een tekening voor het gebouw, dat op 22 maart 1924 werd aanbesteed.

De bouw vlotte uitzonderlijk snel en reeds enkele maanden later kon trots op de voorgevel vermeld worden: 'Anno 1924'. Zo kon op 4 juli 1924 de feestelijke opening plaatsvinden. Het *Boskoopse Nieuws- en Advertentieblad* van een dag later meldde dat het gebouw 'voor deze gelegenheid smaakvol ingericht [was] om de veele genoodigden te ontvangen.' Inmiddels was Adriaan van Leeuwen voorzitter. Hij opende de lange stoet sprekers en schetste de geschiedenis van de veiling, het ontstaan, de opbloei, de inzinking onmiddellijk na de

oorlog en de opbloei daarna. Na Van Leeuwen sprak C. Klijn als voorzitter van de Raad van Commissarissen. Hij eindigde met het verzoek een luid 'Hoera!' aan te heffen voor het bestuur. 'Hieraan werd voldaan', meldde het *Boskoopse Nieuws- en Advertentieblad*, alsof het ooit voorkomt dat publiek bij een feestelijke aangelegenheid een dergelijk verzoek zou weigeren. Tuinbouwschooldirecteur Moerlands hield vervolgens een rede en daarna sprak P. Goedt, een van de veilingmensen van het eerste uur en inmiddels chefweker van de Tuinbouwschool te Wageningen. D. Veerman jr. wees in zijn rede op de waarde van de Boskoopse roos als exportmiddel, waarna veilingmeester Bernard Lünemann een 'opwekkend woord' tot de leden sprak. Tijdens de vele en lange speeches hoefden de gasten niet op een droogje te zitten; er werd thee en wijn geserveerd. Burgemeester P.A. Colijn verrichtte de officiële opening. Het was de eerste keer dat hij een toespraak hield bij de opening van een gebouw van algemeen belang, vertelde hij, en dat gaf duidelijk aan dat Boskoop moeilijke jaren achter de rug had. Het serieuze karakter van de middag werd wat verlicht door een grappig bedoeld intermezzo. Voorzitter Van Leeuwen nodigde de aanwezige dames uit plaats te nemen in de kopersbankjes. Deze waren

genummerd en voorzien van een drukknopje dat in verbinding stond met het 'mijntoestel', oftewel de veilingklok. 'Het was een aardige gedachte van het bestuur', schreef het *Boskoopse Nieuws- en Advertentieblad*, 'om bouquetjes rozen en bloemen als z.g. prijzen beschikbaar te stellen voor degene die op het juiste moment het knopje drukte. De lachspieren werden daardoor nog al eens in beweging gebracht.' Een dergelijk vermaak zou in onze tijd al snel als 'politiek incorrect' of 'vrouwonvriendelijk' betiteld worden. Nadat de gasten betrokken waren, bleven bestuur en commissarissen 'nog eenigen tijd in feestelijke stemming bijeen', zo schreef secretaris D. van Wijk in een verslag. Menige wijnfles zal ontkurkt zijn.

Enkele generaties Boskoopse kwekers hebben het veilinggebouw gebruikt. Maar niet alleen zij. Het gebouw bleek door zijn omvang 'multifunctioneel', zoals wij het tegenwoordig formuleren. Veel evenementen en bijeenkomsten die minder geschikt waren voor het chique hotel Klaassen in de Dorpstraat OZ vonden plaats in de veiling. Bazaars, pluimveetentoonstellingen, markten, filmvoorstellingen, repetities van harmonie 'Excelsior'. Ook werd er beurs gehouden. Begin jaren dertig oefende zelfs de Vrijwillige Landstorm er.

Opening Openbare Markthal

Aan belanghebbenden wordt kennis gegeven, dat vanaf Zaterdag 17 Oct. a.s. des namiddags 2 uur EEN MARKTHAL GEOPEND zal worden in het Veilingsgebouw.

Degenen, die zich betreffende de kosten der standplaatsen interesseeren, kunnen van deze voorwaarden informaties inwinnen bij den Heer J. A. VAN DEN BROEK, Zijde 62.

Het ligt in de bedoeling de Markten voorloopig te houden des Woensdagsdags van 2-8 uur en des Zaterdags van 2-10 uur des namiddags.

1931 Het Bestuur der Boskoopse Veiling

BIOSCOOP VEILINGSGEBOUW - BOSKOOP

Zaterdag 30 September 8 uur

Als 1e hoofdfilm

»Tarzan en de Groene Godin«

met Herman Brix

2e Hoofdfilm: »HET LIED VAN DE PRAIRIE«

met Fred Scott en een leuke Toekenfilm

1939

4 juli 1924: de vele aanwezigen moesten enig geduld uitoefenen vanwege de lange stoet sprekers.

No.	Beschrijving	Aantal	Prijs	Totaal
30	Spelbomen	1	10	10
30	Spelbomen	2	5	10
30	Spelbomen	1	10	10
30	Spelbomen met 2,00	1	10	10
30	Spelbomen	1	10	10
30	Spelbomen	1	10	10

Links: kerstveiling met veilingmeester Leen Plaisier (links). Rechts van hem: Rien van den Dool. Boven: een veilingbon uit 1924. Onder: het veilinggebouw, net voor de afbraak in september 2002.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kon het gebouw niet verduisterd worden en week men voor vergaderingen 's avonds uit naar de plek waar alles in 1916 begonnen was: hotel 'Neuf'. Ook werd er wel vergaderd in de melksalon van Stolker (thans 'Reklameburo Dick Binken' in de Gouwestraat). Na de oorlog veranderde veel in een hoog tempo. In 1969 besloot het veilingbestuur zich uitsluitend op bomen te gaan richten en volgens het *cash-and carry*-systeem te gaan werken. Dat betekende: niet meer met de veilingklok. Voor de nieuwe opzet was een grotere ruimte nodig. En zo voldeed de veiling, ooit de trots van vooruitstrevende Boskopers, niet meer aan de eisen des tijds. Er verrees een modern gebouw aan de Middelburgseweg, dat op 3 december 1974 geopend werd door burgemeester G.W. Baron van Dedem.

Ruim vijftig jaar na de inwijding van de eerste veiling was er opnieuw een feestelijke opening.

Het oude veilinggebouw werd verkocht aan Ch. Marchant, die in een klein, oud pandje op Zijde 92 zijn fouragehandel dreef. Het leeggekomen veilinggebouw was voor hem ideaal voor uitbreiding van zijn zaak, waar hij hard aan toe was. Tot oktober vorig jaar kon men voor kwekerijbenodigdheden in de voormalige veiling terecht. Daarna werd het Marchant-

gebouw op het ITC-terrein, dat al twaalf jaar bestaat, de hoofdvestiging van de firma.

De definitieve verhuizing van de Zijde markeerde het einde van de vele functies die het veilinggebouw bijna tachtig jaar lang gehad heeft. ♣

Op de omslag: een veilingdag in 1950. Veilingmeester (met sigaret) is Wim Tol. De man met de sigaar is Cor de Jong en links naast hem staat Rien van den Dool.

Bronnen:

Nic. van Wijk Az., *Boskoop, het dorp van mijn grootvader*, deel 1, Boskoop, 1986;
 Archief 'Coöperatieve Vereniging "De Boskoopse Veiling"' (met dank aan directeur J.C. Brand);
 Jaargangen *Boskoopse Nieuws- en Advertentieblad*;
 Informatie Ch. Marchant, Cees Bakker.

Foto: Pim Ooster